Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Aanteekeningen op de artt. 1070-1075 B. W.

https://hdl.handle.net/1874/241904

H. Th. VAN GEUNS.

AANTEEKENINGEN

OP DE

Artt. 1070–1075 B. W.

AANTEEKENINGEN

OP DE

ARTT. 1070—1075 B. W.

Diss. Utr. 1882

AANTEEKENINGEN

OP DE

ARTT. 1070–1075 B. W.

PROEFSCHRIFT

TER VERKRIJGING VAN DEN GRAAD

VAN

DOCTOR IN DE RECHTSWETENSCHAP,

aan de Rijks-Universiteit te Utrecht,

na machtiging van den Rector Magnificus

Dr. S. TALMA,

Hoogleeraar in de Faculteit van Geneeskunde,

volgens besluit van den Senaat der Universiteit en op voordracht der rechtsgeleerde faculteit,

TE VERDEDIGEN

op Vrijdag 7 Juli 1882, des namiddags ten 3 ure,

DOOR

HENDRIK THEODOOR VAN GEUNS,

geboren te UTRECHT.

BIBLIOTHEEK DER UNIVERSITEIT TE UTRECHT

DANNENFELSER & Co.

UTRECHT.

Druk van F. B. van Ditmar. — Utrecht.

Aan mijne Ouders.

INLEIDING.

Volgens art. 880 B. W. treedt de erfgenaam van rechtswege in alle rechten en verplichtingen gen des erflaters, en zal hij derhalve alle schulden van den overledene moeten voldoen. Al is de nalatenschap des overledenen niet toereikend om de schulden te voldoen, de erfgenaam zal dan met zijn eigen vermogen daarvoor aansprakelijk zijn, soms in die mate dat er van dat vermogen weinig zal overblijven; de boedels des erflaters en des erfgenaams vloeien ineen en worden niet meer gerekend gescheiden te zijn.

Vandaar de regel: heres tenetur etiam ultra vires hereditarias.

Om nu zoodoende in zijn eigen vermogen niet benadeeld te worden, kan de erfgenaam de nalatenschap eenvoudig verwerpen, waartoe bij ons ieder erfgenaam bevoegd is: anders was het in het Rom. recht waar sommigen verplicht waren een erfenis aan te nemen. Hij wordt dan, volgens art. 1004 B. W., geacht nooit erfgenaam geweest te zijn; daardoor wordt hij van alle aansprakelijkheid verlost.

Dit is zeker een groot voordeel, maar daar staat tegenover dat hij dan van alle voordeelen, die de nalatenschap mocht opleveren, zich verstoken ziet.

De erfgenaam zal meestal vooruit niet kunnen zien, of een nalatenschap hem voor- of nadeel zal aanbrengen. Hij kan dus door terstond te aanvaarden zich groot nadeel berokkenen, en door te verwerpen zich verstoken zien van vele voordeelen, die door te oppervlakkige beschouwing van de nalatenschap niet terstond in het oog sprongen.

Deze toestand is voor eenen erfgenaam niet zeer aanlokkend; daarom is men er reeds in 't Rom. recht op bedacht geweest, den erfgenaam hierin te hulp te komen, door hem eenen tijd te geven, binnen welken hij de nalatenschap zal kunnen onderzoeken en, naar bevind van zaken, nadat die tijd verstreken is, haar zal kunnen aanvaarden of verwerpen. Opdat hij dat onderzoek rustig zou kunnen ten einde brengen, was er bij bepaald, dat de schuldeischers hem in dien tusschentijd met acties niet konden lastig vallen.

De erflater was gewoon eene cretio, d.i., finis deliberandi, bij de erfstelling te voegen, op deze wijze: „heres Titius esto, cernitoque in centum diebus proximis, quibus scies poterisque, quod ni ita creveris exheres esto."

Was de cretio er niet bijgevoegd, en in geval van erfopvolging bij versterf, dan bepaalde de praetor op verzoek der schuldeischers der erfenis, een tijdperk

binnen hetwelk de erfgenaam, zoo hij wilde, kon aanvaarden; indien hij dit niet deed, konden de schuldeischers tot den verkoop des boedels overgaan.

Justinianus heeft in lex 22 C. de jure deliberandi C. 30 het recht van beraad geregeld.

Aan den erfgenaam kunnen door de magistraat te dezen einde negen maanden, door den keizer een jaar toegestaan worden, hetzij dat de tot de erfenis geroepene uit eigen beweging of, door schuldeischers gedwongen, het spatium deliberandi aanvraagt. Heeft hij den tijd voor het beraad toegestaan laten voorbijgaan, zonder te verwerpen, dan wordt hij geacht aanvaard te hebben. Verwerpt hij eerst na drie maanden, dan kunnen de schuldeischers door hunnen eed het bedrag der erfenis bewijzen (jusjurandum in litem), tenzij de erfgenaam binnen de drie maanden eenen behoorlijken inventaris heeft opgemaakt.

Die het spatium deliberandi gevraagd heeft, wordt niet meer tot het beneficium inventarii toegelaten.

Geheel anders is het in het Nederl. recht waarmede in beginsel het Fransche overeenstemt. Het vragen van een tijd van beraad sluit niet uit de bevoegdheid om nog onder het voorrecht van boedelbeschrijving te aanvaarden, welke bevoegdheid de erfgenaam ook behoudt, wanneer de tijd van beraad verstreken is, tenzij, zegt art. 1076, B. W. hij zich als zuiver erfgenaam hebbe gedragen, met weglating van de hierop volgende woorden van art. 800 C. N.: „ou s'il n'existe pas contre lui de

jugement passé en force de chose jugée, qui le condamne en qualité d'heritier pur et simple. Bij ons geldt n. m. art. 1954 B. W. onbeperkt, dat de gewijsde zaak alleen kracht heeft tusschen gedingvoerende partijen; voor anderen is zij een res inter alios acta.

AANTEEKENINGEN

op de Artt. 1070—1075 B. W.

Volgens art. 1070 B. W. hebben alle personen, aan welke eene erfenis is opgekomen, en die verkiezen mochten de gesteldheid der nalatenschap te onderzoeken, ten einde te kunnen beoordeelen of het van hun belang is dezelve, hetzij zuiver, hetzij onder het voorrecht van boedelbeschrijving te aanvaarden, of wel te verwerpen, het recht zich te beraden en daarvan eene verklaring af te leggen ter griffie der rechtbank van het arrondissement, binnen hetwelk de erfenis is opengevallen, zullende die verklaring in het daartoe bestemde register worden ingeschreven.

Het artikel geeft dit recht aan *alle personen* zonder onderscheid, dus zoowel aan minderjarigen of onder curateele gestelden, als aan meerderjarigen, zoo zij maar tot eene erfenis geroepen zijn. Zijn er meerderen geroepen, dan wordt het recht aan elk hunner afzonderlijk gegeven. Al heeft een van hen aanvaard, dan belet dit de overigen niet van hun recht gebruik te maken, en zoo noodig verlenging van den daartoe gestelden termijn aan te vragen. Ook hij, die tot de

erfenis geroepen wordt, omdat een ander haar verworpen heeft, heeft het recht even goed als elk ander.

De wet acht het zoo noodig, dat den erfgenaam gelegenheid worde gegeven, om den stand der hem toegevallen erfenis te onderzoeken, dat, volgens art. 1089 B. W., de bepaling van den erflater, waarbij hij den erfgenaam verbiedt van het recht van beraad gebruik te maken, nietig en van onwaarde zal zijn. Ook de aanstaande erfgenamen zelven kunnen gedurende het leven des erflaters geen afstand van het recht van beraad doen; het ware ook in strijd met het beginsel van art. 1370, dat men geen beding kan maken over de nog niet opengevallen erfenis.

Art. 1070 geeft het recht van beraad „om de gesteldheid der nalatenschap te onderzoeken", maar hoe de erfgenaam den hem daartoe verleenden tijd wil besteden, komt er niet op aan; hij kan, zoo hij wil, den boedel beschrijven, maar is daartoe niet verplicht.

Al zegt ook art. 1071 1e lid, dat hij den tijd van vier maanden krijgt „ten einde den boedel te doen beschrijven en zich te beraden", dit beteekent alleen dat hij dien tijd krijgt om zich te beraden, zij het dan na of zonder opgemaakte boedelbeschrijving. Deze boedelbeschrijving is voor hem geen plicht, maar een recht [1]).

---

1) Opzoomer, Burg. Wetb. IV bl. 380 (1).

Prof. Diephuis [1]) meent, dat de erfgenamen des erfgenaams, die gestorven is zonder aanvaard of verworpen te hebben, op hunne beurt ook het recht hebben zich te beraden. Hij leert dit op de volgende gronden. Dat de hier bedoelde erfgenamen zich over het al of niet aanvaarden der nalatenschap van hunnen onmiddelijk eigen erflater kunnen beraden, staat vast. Daar nu in het gestelde geval de goederen der eerste nalatenschap nog niet onherroepelijk met die van den eersten erfgenaam zijn vereenigd, moeten de erfgenamen van dezen ook de bevoegdheid hebben zijne eigene nalatenschap te aanvaarden, met verwerping of aanvaarding onder beneficie van inventaris van die, waartoe hij geroepen was, terwijl zij die van hem zelven zuiver aanvaarden.

Alhoewel onze titel hierover niet spreekt, kan men het toch afleiden uit art. 1097 B. W., hetwelk bepaalt dat, wanneer iemand, aan wien een erfenis is opgekomen, overleden is, zonder die verworpen of aanvaard te hebben, deszelfs erfgenamen bevoegd zijn de erfenis in zijne plaats te aanvaarden, hetzij zuiver hetzij onder het voorregt van boedelbeschrijving, of haar te verwerpen. Hieruit volgt dat de erfgenamen des erfgenaams, die in plaats van dezen kunnen aanvaarden of verwerpen, ook in zijne plaats in de gelegenheid

---

1) V 91.

moeten zijn om zich te beraden. Ik acht deze gevolgtrekking aannemelijk en zelfs noodzakelijk.

De verklaring die de tot eene erfenis geroepen persoon, volgens art. 1070, ter griffie moet afleggen, bestaat in eene kennisgeving, dat hij zich van het recht van beraad wil bedienen, om na te gaan in welken toestand de nalatenschap zich bevindt, voordat hij als erfgenaam optreedt of de erfenis verwerpt. Volgens den Code, die omtrent het recht van beraad van een ander stelsel uitging, moest men tevens terstond verklaren, dat men de erfenis onder beneficie van inventaris aanvaardde.

Bij ons is deze laatste verklaring, die, zooals Nicolaï [1]) terecht opmerkte, „ne laissait pas de faire une impression défavorable sur l'opinion publique et portait une atteinte assez forte au respect, que tout héritier doit à la mémoire du défunt", nu vervallen, en de verklaring dat men zich beraden wil eene zuivere voorbereiding tot de later te doene keuze.

De C. N. bevat een belangrijke bepaling, die bij ons ontbreekt.

„L'héritier, zoo lezen wij in art. 795, a trois mois pour faire inventaire à compter du jour de l'ouverture de la succession. Il a de plus pour délibérer sur son acceptation ou sur sa renonciation un délai de

[1]) Voorduin IV bl. 234.

quarante jours, qui commencent à courir du jour de l'expiration des trois mois, donnés pour l'inventaire, ou du jour de la clôture de l'inventaire s'il a été terminé avant les trois mois."

Uit dit artikel, vergeleken met ons art. 1070, blijkt derhalve dat in het Fransche recht termijnen gesteld waren, en tevens bepaald was van wanneer af die zouden beginnen te loopen, terwijl daaromtrent bij ons niets is voorgeschreven.

Volgens den Code begonnen die termijnen, respectievelijk van drie maanden en van veertig dagen, te loopen van den dag „de l'ouverture de la succession" en van den dag „de l'expiration" dier drie maanden, of „de la clôture de l'inventaire."

Vóór het Wetboek van 1838 scheen men hier te lande ook overtuigd van het noodzakelijke om eenen termijn vast te stellen. [1]) Althans, nadat reeds art. 940 W. L. N. het uitbrengen eener akte van beraad gevorderd had, bepaalde het ontwerp van 1816, dat de akte zou worden uitgebracht binnen ééne maand nadat de erfgenaam van eene aan hem te beurt gevallen erfenis kennis had bekomen. Zoo ook het Ontwerp van 1820, dat aan het verzuim van het uitbrengen der akte het verlies verbond van het recht om den boedel onder beneficie van inventaris te aanvaarden. [2])

---

[1]) Vg. Opzoomer IV bl. 383. (3)

[2]) Voorduin IV bl. 231.

Naar aanleiding van art. 2019 van dat Ontwerp, hetwelk in zijn geheel luidde:

„Die van het recht van beraad gebruik wil maken brengt daarvan binnen een maand, nadat hij van de aan hem te beurt gevallen erfenis kennis bekomen heeft, een notarieele acte uit. Een erfgenaam, zoodanige acte binnen den omschreven tijd niet uitbrengende, is verstoken van het recht om den boedel onder beneficie van inventaris te aanvaarden, maar moet denzelven of zuiver aanvaarden of verwerpen", werd als vraagpunt van stellig recht in de eerste plaats de vraag gesteld, „of het noodig zou zijn om uitdrukkelijk eene akte van beraad te passeeren?" De meerderheid antwoordde toestemmend. [1])

Naar aanleiding van ons tegenwoordig art. 1070 werd vervolgens later (1823) aan de Regeering gevraagd, of er geen termijn behoorde te worden bepaald, binnen welken de in het artikel bedoelde verklaring moet worden afgelegd?

De Regeering antwoordde hierop. „Men heeft geenen termijn bepaald omdat, zoolang er geen schuldeischers opkomen, niemand er belang bij heeft of de erfgenaam de erfenis aanvaardt of verwerpt." [2])

Zelfs als men dit antwoord afdoende acht, is het niet geheel volledig.

---

[1]) Voorduin IV bl. 231.

[2]) Voorduin IV bl. 239.

Zooals Prof. Diephuis [1]) terecht opmerkt, had men hier niet alleen van de schuldeischers maar ook van de legatarissen moeten spreken. Ook zij toch, die, volgens art. 1006 de afgifte van het legaat aan den erfgenaam moeten vragen, en dit terstond kunnen doen, hebben er belang bij dat de erfgenaam zich verklaart.

Wat er van zij, de Regeering schijnt te hebben willen te kennen geven, dat het, wanneer de erfgenaam door eenen schuldeischer of legataris in rechten wordt aangesproken, nog altijd tijds genoeg voor hem is, om de verklaring af te leggen, dat hij zich beraden wil. Zoolang hij niet in rechten geroepen wordt, is hij aan geenen tijd gebonden; zoolang zijne bevoegdheid om te aanvaarden voortduurt, duurt ook zijn recht voort om de verklaring af te leggen, dat hij zich beraden wil.

Mr. Diephuis [2]) is zelfs van oordeel, dat de erflater hem aan geenen termijn binden kan. Dit laatste zie ik niet in. Art. 1089, waarop de hoogleeraar zich beroept, verklaart wel elke bepaling van den erflater, waarbij de erflater den erfgenaam verboden zou hebben van het recht van beraad gebruik te maken, voor nietig en van onwaarde. Maar het stellen van eenen termijn, binnen welken de akte van beraad zou moeten worden uitgebracht, staat met een verbod van het beraad geenszins gelijk.

[1]) V No. 93.

[2]) Diephuis, t. a. p.

Maar is de reden, waarom de wetgever geenen termijn wilde stellen, een afdoende reden?

Waarlijk niet. Het komt mij voor, dat vooral Prof. Opzoomer [1]) dit overtuigend heeft aangetoond. Volgens hem is het grootste bezwaar van het stelsel der Regeering niet hierin gelegen, dat de erfgenaam, die de verklaring van art. 1070 nog niet heeft afgelegd, tegen eenen schuldeischer of eenen legataris van den erflater de dilatoire exceptie van art. 159*b* B. Rv. heeft, maar hierin dat er geen termijn bepaald is, binnen welken na het opkomen van zulk eenen schuldeischer of legataris, de akte van beraad door den erfgenaam moet worden uitgebracht. Nu toch komt de zaak nooit tot een eind. Door andere schuldeischers of legatarissen aangesproken, kan hij weder dezelfde exceptie voorstellen, en zoodoende krijgen de belanghebbenden nooit zekerheid.

Al wil men beweren, dat de exceptie van art. 159 B. Rv. alleen na het afleggen der verklaring kan worden voorgesteld [2]), dit maakt geene verandering. Dan toch heeft de erfgenaam vóór dien tijd ongetwijfeld

---

[1]) B. W. IV, bl. 384.

[2]) Prof. Diephuis is omtrent dit punt niet duidelijk. In N°. 94 zegt hij: „Nergens staat geschreven dat de erfgenaam die exceptie (van art. 159 B. Rv.) niet kan voordragen dan na het afleggen der verklaring. In N°. 105 schijnt hij daarentegen aan te nemen, dat, wanneer de erfgenaam wordt aangesproken voordat hij de verklaring heeft afgelegd, hij ze alsnog moet afleggen, alvorens hij de exceptie van art. 159 B. Rv. kan voorstellen. — Vg. ook Mr. Oudeman op art. 159 B. Rv.

eene andere dilatoire exceptie. Zoolang hij de hoedanigheid van erfgenaam niet heeft aangenomen, zijn vorderingen tegen hem in die kwaliteit niet ontvankelijk, en de wet stelt hem voor het aannemen dier kwaliteit geenen termijn.

Ofschoon wij het dus betreuren, dat onze wetgever geenen termijn voor het uitbrengen der akte heeft gesteld, zouden wij toch niet met Prof. Diephuis kunnen wenschen, dat hij het gedaan had „op de wijze van art. 795 C. N." [1]) Hij wil door het stellen van den termijn voorkomen, dat de schuldeischers en legatarissen door den erfgenaam bejegend worden met de dilatoire exceptie en hun het middel geven om na eenigen tijd zeker te zijn, dat hunne vorderingen gevolg zullen erlangen.

Maar het artikel van den Code geeft hun die zekerheid ook niet. Immers na het verstrijken van den termijn van art. 795 kan de erfgenaam nog verwerpen (art. 789). De bevoegdheid daartoe verjaart eerst met dertig jaar.

Verwerpt nu de erfgenaam, dan is alzoo de schuldeischer, die gedagvaard heeft, niet verder gekomen, hij moet weder wachten totdat de tijd van beraad voor den erfgenaam, die komt na dengene die verworpen heeft, ook verstreken is.

Ook heeft de erfgenaam na de drie maanden en veertig dagen van art. 795 nog de bevoegdheid de

[1]) T. a. p. n°. 94.

erfenis onder beneficie van inventaris te aanvaarden. Doet hij dit, dan is de schuldeischer er natuurlijk altijd beter aan toe.

Naar mijn oordeel, ware voor ons recht nog het best het beginsel van art. 1070 te behouden, en er alleen bij te bepalen dat de erfgenaam, wanneer hij door eenen schuldeischer of legataris is aangesproken, binnen korten tijd daarna de verklaring van beraad moet doen.

Men heeft voor het Fransche recht de vraag gedaan, of de erfgenaam, die, voordat hij inventaris gemaakt heeft, ter griffie verklaard heeft, dat hij onder beneficie van inventaris aanvaardt, daarna nog de termijnen van art. 795 kon inroepen om te inventariseeren en zich te beraden.

Demante (III n°. 117 bis) antwoordt bevestigend, maar Duranton (VII n°. 22) zegt terecht:

Ce délai (van art. 795) n'est pas donné pour renoncer à celui, qui a déja accepté bénéficiairement par sa déclaration au greffe, il est établi en faveur de celui, qui, ayant commencé par l'inventaire, n'a pris encore aucun parti.

En ook Demolombe ontkent het op soortgelijken grond.

„Le double délai, zegt hij (Ed. Belge VII n°. 272), est accordé par nos textes à l'héritier pour le mettre à même de délibérer en connaissance de cause - *sur*

son acceptation ou sur sa renonciation (art. 795), et afin qu'il ne puisse pas *être contraint*, pendant leur durée *à prendre qualité* (art. 797). Or l'héritier, dans notre hypothèse, a accepté, il a *pris qualité*. Donc les délais ne sauraient désormais lui appartenir."

Deze vraag is wel voor ons recht van geen praktisch belang, maar een eenigzins analoge kwestie ontstaat toch bij art. 1099 B. W. Volgens dit artikel kan een meerderjarige in de daar genoemde gevallen tegen zijne aanvaarding in het geheel worden hersteld. Het is dan alsof hij niet had aanvaard. Ook dan kan derhalve de vraag worden gedaan, of hij nu het recht om zich te beraden terugerlangt. Dat zij bevestigend beantwoord moet worden, lijdt, naar mijn oordeel, geen twijfel. De erfgenaam heeft wel is waar ook in dit geval door zijne aanvaarding, kwaliteit genomen, maar door zijne herstelling in het geheel is het alsof hij dit niet gedaan had. Juist daarin ligt het verschil tusschen onze vraag en die welke de Fransche auteurs behandelen. [1])

Te rekenen van den dag der afgelegde verklaring, wordt, volgens art. 1071, aan den erfgenaam een tijdvak van vier maanden vergund ten einde den boedel te doen beschrijven en zich te beraden.

Niettemin is de arrondissements-rechtbank bevoegd om, wanneer de erfgenaam in rechten vervolgd wordt,

---

[1]) Vg. ook Diephuis V n°. 290.

uithoofde van dringende redenen den hierboven bepaalden termijn te verlengen.

Wat beteekenen hier de woorden, „ten einde den boedel te doen beschrijven en zich te beraden?"

Bevatten zij de verplichting om eene boedelbeschrijving te maken?

Naar het Justiniaansche recht moest de erfgenaam, die zich langer dan drie maanden wilde beraden, eene boedelbeschrijving maken; anders konden de schuldeischers, wanneer hij afstand van de erfenis deed, bij eede bevestigen hoe groot de erfenis was; alleen wie vroeger verwierp [1]) was van dit gevaar bevrijd. Met deze bepaling schijnt ook de bepaling van art. 795 C. N. samen te hangen, hetwelk eenvoudig eenen termijn van drie maanden voor den inventaris en van veertig dagen voor het beraad geeft, welke laatste termijn begint te loopen met de voltooiing van den inventaris of het verstrijken der drie maanden.

De strenge bepaling in 't Justiniaansche recht van het jusjurandum in litem is niet overgenomen, en het staat dus vrij ook, nog ná de drie maanden den boedel te doen beschrijven [2]); het voorschrift, dat binnen de drie maanden geïnventariseerd zal worden, is dus een nudum praeceptum, a fortiori is dit het geval bij ons; men was gewoon zich het spatium

[1]) L. 22 § 14 C. de jure deliberandi (6.30).

[2]) Demolombe, t. a. p. No. 266.

deliberandi in verband met het inventariseren te denken, en vandaar de overtollige woorden in ons art. 1071, „ten einde den boedel te doen beschrijven."

Reeds boven hebben wij opgemerkt, dat de erfgenaam de hem gegeven vier maanden tot beraad kan besteden zooals hij wil. Dit blijkt ook uit de geschiedenis van art. 1071.

In art. 1102 van het Wetboek van 1830 was bepaald, dat de verklaring zelve van geen kracht zou zijn, indien zij niet gevolgd of voorafgegaan was door eene beschrijving van alle tot de nalatenschap behoorende goederen.

Bij de herziening is dit weggelaten. [1]) De memorie van toelichting gaf als reden voor die weglating op, dat de verplichting tot boedelbeschrijving was voorgeschreven bij de volgende artikelen.

Al schijnt hieruit te volgen, dat de Regeering, dit zeggende, in den waan verkeerde, dat de verplichting tot boedelbeschrijving elders in verband tot het beraad was voorgeschreven, iets waarin zij zich vergiste — alleen toch in verband met het beneficie van inventaris is die verplichting gesteld — in elk geval is het zeker dat art. 1102 Wetb. 1830 niet is overgenomen en dus een voorschrift, als daarin vervat was, thans niet meer bestaat.

De erfgenaam heeft dus vier maanden om zich te

---

[1]) Voordnin IV bl. 239.

beraden, onverschillig of hij al of niet inventariseren wil. Deze termijn is echter, volgens art. 1071 al. 2, voor verlenging vatbaar, maar slechts om dringende redenen en wanneer de erfgenaam in rechten vervolgd wordt. Wordt hij dat niet, dan loopt van zelf de tijd van beraad onbepaald voor hem door. Het recht van beraad is alleen in zijn belang, maar het binden van dat recht aan een korten termijn is niet in zijn belang, maar uitsluitend in dat van hen, die eene aanspraak hebben op den erflater, en dus tengevolge der erfopvolging op hem.

Wat onder dringende redenen te verstaan is, kon de wetgever niet nader omschrijven, daarover zal dus de rechter te oordeelen hebben.

Volgens prof. Diephuis [1]) is, zoomin als de termijn van vier maanden, die verlengde termijn fataal, en kan deze, zoo weder dringende redenen het noodzakelijk maken, andermaal verlengd worden; de rechter zal bij die tweede verlenging natuurlijk zeer omzichtig te werk moeten gaan, maar art. 1071 sluit de verlenging niet uit, naar zijn oordeel.

De geschiedenis der wet geeft hieromtrent geen licht. In eene der afdeelingen werd wel gevraagd, moet niet het nieuwe uitstel het laatste en onherroepelijk zijn? maar eigenlijk werd de vraag niet beantwoord, ofschoon men de vraag, of de erfgenaam, welke den termijn tot het passeren van eene akte

[1]) t. a. p. n°. 98.

van beraad heeft laten voorbijgaan, geacht moet worden de erfenis zuiver aanvaard te hebben, ontkennend beantwoordde. [1])

Ik zie dan ook geen reden om met Prof. Opzoomer [2]) het gevoelen van Prof. Diephuis te verwerpen.

De woorden van art. 941 W. L. N. mogen strenger zijn dan die van ons artikel: „Dit regt van beraad duurt den tijd van drie maanden, doch langer niet, ten ware door den regter om bijzondere en gewichtige redenen eenige verlenging van dien tijd werd toegestaan", en ook art. 2020 Ontwerp 1820 slechts van „eenige verlenging" spreken, ook zij sloten, geloof ik, de mogelijkheid eener verlenging niet uit.

Hoe lang zal die nieuwe termijn mogen zijn?

Dit hangt, dunkt mij, van de omstandigheden af. Dat de verlenging hoogstens weder vier maanden zou kunnen bedragen, zie ik niet in.

Ook in Frankrijk hield men zich bij die verlenging niet altijd aan de veertig dagen [3]).

Welke is de arrondissements rechtbank die den verlengden termijn kan toestaan?

Volgens Prof. Opzoomer [4]) dezelfde, bij wie de verklaring is afgelegd.

---

[1]) Voorduin IV bl. 232.

[2]) t. a. p. bl. 380 (3)

[3]) Arrest van het Hof van Parijs, van 11 Fruct. an XIII.

[4]) IV bl. 380.

Dit is echter niet in de wet gezegd.

Men zou ook kunnen beweren, dat het de rechtbank is, waarvoor de erfgenaam wordt vervolgd, zoodat het verzoek om verlenging dan beschouwd zou worden als een dilatoire exceptie gericht tegen den principalen eisch. Zoo leert voor het Fransche recht dan ook Chabot.

Maar Prof. Diephuis [1]) wijst er terecht op, dat deze bewering niet altijd kan opgaan. Wanneer b.v. de erfgenaam voor eenen kantonrechter wordt vervolgd, kan deze zeer zeker geene verlenging toestaan, daar hiertoe alleen de rechtbank bevoegd is. In dit geval moet dus de verlenging worden toegestaan door eenen anderen rechter dan die over de zaak ten principale oordeelt. Hij houdt het er daarom liever voor, dat het telkens de rechtbank zal zijn van het arrondissement, binnen hetwelk de erfenis is opengevallen, die de verlenging op verzoek des erfgenaams kan toestaan, met het gevolg, dat de erfgenaam, zoo zij is toegestaan, overal daarop zijne dilatoire exceptie kan gronden. Deze rechtbank zal dan ook het best in staat zijn het noodzakelijke der verlenging te beoordeelen.

Ook het verband met art. 1070, dat bepaaldelijk deze rechtbank aanwijst, pleit hiervoor [2]).

„Gedurende den voorschreven termijn, zoo bepaalt

[1]) V n°. 99.

[2]) Art. 793. C. N. spreekt van de rechtbank, „saisi de la contestation."

art. 1072, kan de erfgenaam, die zich beraadt, niet worden genoodzaakt de hoedanigheid van erfgenaam aan te nemen.

Geene rechterlijke veroordeeling kan tegen hem worden verkregen, en de uitvoering der vonnissen, die ten laste van den overledene zijn uitgesproken, blijft opgeschort.

Hij is verplicht, evenals een goed huisvader, voor het behoud der goederen van de nalatenschap zorg te dragen."

Dit artikel is zoo goed als onveranderd, overgenomen uit het Ontwerp van 1823 [1]). De kracht der daarin vervatte bepaling is gelegen in de woorden, dat gedurende den termijn de erfgenaam, die zich beraadt, niet gedwongen kan worden de hoedanigheid van erfgenaam aan te nemen. Al moge de vorm vreemd zijn, de zaak is duidelijk. Op de rechten van anderen wordt hier geen inbreuk gemaakt; maar aan den anderen kant wordt gewaakt voor het belang van den erfgenaam. Juist toch omdat deze nog niet in staat, nog niet genegen is de erfenis te aanvaarden, en dus in de hoedanigheid van erfgenaam op te treden, is hem de bevoegdheid om zich te beraden door de wet verleend.

Uit het hoofdbeginsel vloeien de verdere gevolgen voort, die het artikel er vrij overbodig bijvoegt.

---

[1]) Voorduin IV. bl. 329.

Geene rechterlijke veroordeeling kan tegen hem worden verkregen, namelijk tegen hem in zijne kwaliteit van erfgenaam. Natuurlijk niet, want hij is nog in den waren zin des woords geen erfgenaam, hij heeft die kwaliteit nog niet aangenomen. Evenmin kunnen vonnissen tegen den erflater gewezen, en daarom tegen diens erfgenamen executabel, ten uitvoer worden gelegd tegen hem, die, omdat hij zich nog beraadt, geen erfgenaam is.

Men mag hem, die tot de erfenis geroepen is, maar nog de hoedanigheid van erfgenaam niet heeft aangenomen, in het dagelijksche leven en ook in de wet kortheidshalve reeds erfgenaam noemen; niemand zal uit dit niet juiste spraakgebruik gevolgen willen afleiden [1])

Men bedenke echter wel, dat ons artikel alleen het verkrijgen van een rechterlijke veroordeeling en het ten uitvoer leggen van een vonnis gedurende den tijd

---

[1]) Vg. Opzoomer IV, bl. 281.

„De naam van erfgenaam," zegt hij, „is dubbelzinnig. In den tijd tusschen het geroepen worden tot de nalatenschap en haar aanvaarding kan men hem naar goedvinden geven of onthouden. Dit artikel spreekt van eenen erfgenaam, die zich beraadt, en geeft hem het recht om de hoedanigheid van erfgenaam niet aan te nemen. Een erfgenaam dus zonder de hoedanigheid van erfgenaam. Treffend komt de rekkelijkheid van het woord vooraldaarin uit, dat men zelfs van den beneficiairen erfgenaam, die dan toch aanvaard heeft en stellig erfgenaam is en blijft, toch nog zeggen kan, dat hij in sommige opzichten als niet erfgenaam wordt beschouwd en tegenover hen staat die: heredes esse omnimodo intelliguntur."

van beraad uitsluit. Het instellen eener actie tegen den zich beradenden erfgenaam is daarmee niet verboden. Dit zou reeds blijken uit art. 1071, waarin de wet zelve de mogelijkheid onderstelt, dat deze in rechten vervolgd wordt.

Het is dus ongeveer als bij de surséance van betaling (artt. 918 en 919 W. v. K.)

Het kan ook soms noodzakelijk zijn voor derden om, zonder uitstel tot na afloop van den tijd van beraad, hun recht te vervolgen. Diephuis wijst, ten betooge hiervan, op art. 2029 [1]), volgens hetwelk de verjaring in 't algemeen ook loopt gedurende den tijd dat de erfgenaam zich beraadt, dus zoowel ten voor- als ten nadeele der nalatenschap, en op het belang dat legatarissen kunnen hebben om afgifte van hunne legaten te vragen, om te kunnen genieten van de vruchten of interessen, te rekenen van den dag van het overlijden des erflaters, overeenkomstig art. 1006 B. W.

Maar zelfs het verkrijgen van een vonnis tegen den zich beradenden erfgenaam is niet volstrekt onmogelijk. Het hangt van hem zelven af of dit al of niet het geval zal zijn. Hij heeft tegen eene vordering, die tegen hem in zijne hoedanigheid van erfgenaam wordt ingesteld, de dilatoire exceptie van art. 159 al. 2. B. Rv., die vóór het antwoord ten

---

[1]) V n°. 101.

principale kan worden voorgesteld. Stelt hij die in, dan wordt natuurlijk de zaak niet voortgezet en geen vonnis verkregen. Maar stelt hij haar niet in, dan gaat de zaak door en zal hij veroordeeld kunnen worden. Hij heeft dan als het ware afstand gedaan van zijn recht van beraad en de hoedanigheid van erfgenaam aangenomen, tot het aannemen waarvan hij wel niet gedwongen kan worden, maar die hij natuurlijk vrijwillig kan aannemen.

De exceptie van art. 159 B. Rv. kan, volgens het aldaar bepaalde, aanvankelijk vóór het antwoord en op zich zelve worden voorgesteld. Daarmede is voor haar gederogeerd aan den regel, in de eerste alinea van dat artikel voorgeschreven, dat de dilatoire exceptiën gezamenlijk moeten worden voorgesteld. Maar daaruit volgt niet dat de exceptie van beraad nu voorgaat aan alle andere, ook niet dilatoire, exceptiën. Dit is met juistheid beslist in een vonnis der arrondissements-rechtbank te Groningen van 21 Juli 1854 (R. B., 1856 VII. bl. 398) hetwelk ik om het belang der kwestie hier nagenoeg in zijn geheel laat volgen.

„De Regtbank enz.;

Overwegende in factis, dat de eischers bij exploiten van 10 en 12 Februari 1853, aan de gedaagden, kinderen en eenige erfgenamen van wijlen Mevrouw F. H., welke is geweest kind en eenige erfgename van hare moeder, en den laatsten geinsinueerde, voor zooveel hem mocht aangaan, hebben doen beteekenen

eene akte van publieken verkoop, waarbij zij den eigendom der nader vermelde landerijen beweren aan zich te hebben bekomen, en voorts die gedaagden voor deze Regtbank hebben gedagvaard, ten einde op daarbij aangevoerde gronden te hooren verstaan dat zij gedaagden van het recht van overdracht of beklemming van het nader daarbij omschreven land en heem, voor zoover het aandeel van de eischers, zijnde de helft, betreft, zullen zijn ontwaard, en dat het regt van beklemming daarop aan de eischers is vervallen, met verderen eisch tot verlating van dat land, en, na uitvondiging en scheiding der landen, tot verlating der getimmerten of behuizing op de landen staande, tegen vooratgaande voldoening der waarde, in voege aldaar met wijderen is omschreven; dat de gedaagden procureur hebbende gesteld, de eischers overeenkomstig de dagvaarding hebben geconcludeerd; dat hiertegen door de zeven eerste gedaagden is geconcludeerd, dat het der Regtbank behage hun te verleenen akte van hunne verklaring dat zij nopens de nalatenschap van hunne moeder verkeeren in termen van beraad; dat hiertegen door de eischers is aangevoerd dat die door de gedaagden opgeworpene zoogenaamde dilatoire exceptie niet zou zijn voorgesteld overeenkomstig de wet, en de regter bijgevolg daarop geen acht zou kunnen slaan, en dat voorts de gedaagden de kwaliteit van erfgenamen hunner moeder hebben aangenomen, en zich steeds als zoo-

danig hebben gedragen, weshalve zij hebben geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring der gedaagden in de door hen opgeworpene exceptie, of in allen gevalle, dat de regtbank zal verstaan, dat die gedaagden door de eenvoudige aanvaarding der nalatenschap hunner moeder van het regt van beraad zijn verstoken, met last om ten principale voort te procederen en veroordeeling der gedaagden in de kosten van dit incident; dat hierna, op verzoek der eischers, door de regtbank, bij vonnis van 5 Augustus 1853, met verwerping van het door de eischers opgeworpen middel van niet ontvankelijkheid, is gelast, dat de zeven eerste gedaagden op de door de eischers gestelde vraagpunten zouden worden gehoord; dat van deze gedaagden, ofschoon allen behoorlijk opgeroepen, slechts één is verschenen, welke heeft geweigerd op de voorgestelde vraagpunten te antwoorden; dat eindelijk, toen de zaak weder ter rolle is gebragt, de gedaagden hebben geconcludeerd dat de regtbank zich zal verklaren onbevoegd om van deze zaak kennis te nemen, met verwijzing van partijen daar en waar het behoort, waartegen de eischers en geëxcipieerden hebben geconcludeerd dat het der regtbank behage de excipienten te verklaren niet ontvankelijk in hunne ingestelde exceptie, immers en in allen gevalle hun die te ontzeggen;

Overwegende in regten in de 1e plaats, wat betreft de door de gedaagden opgeworpene exceptie, dat

zij nopens de nalatenschap hunner moeder verkeeren in termen van beraad, dat de zeven eerste gedaagden poseren, op 21 April 1853, ter griffie van de arr. regtbank te Assen, overeenkomstig art. 1070 B. W., de verklaring te hebben afgelegd van zich nopens de nalatenschap hunner moeder te willen beraden, dat, zoo dit positum, hetwelk door geen processtuk nader is bewezen, doch door de geëxcipieerden niet is tegengesproken, als waar mag worden aangenomen, ook dan, wanneer die gedaagden nog bevoegd waren die verklaring af te leggen, alleen het gevolg zou hebben, dat het geding tot den afloop van den termijn van vier maanden, bij art. 1071 van opgemeld Wetboek vergund, werd geschorst;

Overwegende dat sedert de afgelegde verklaring reeds veel meer dan vier maanden zijn verloopen, en er alzoo thans geene redenen bestaan, om wegens die verklaring het geding te schorsen;

Overwegende voorts, met opzigt tot de door de gedaagden later voorgestelde exceptie van onbevoegdheid dezer regtbank, op grond dat de vordering zou moeten gebragt zijn voor den regter, onder wiens regtsgebied de erfenis van der zeven eerste gedaagden moeder is opengevallen, dat deze exceptie had moeten zijn voorgesteld volgens art. 155 B. Rv. alvorens eenige andere weren van regten of eenige andere verdediging voor te dragen;

Overwegende dat de excipienten echter deze exceptie

hebben doen voorafgaan van eene dilatoire exceptie, dat zij verkeeren in termen van beraad en dat zij alzoo de beweerde exceptie van onbevoegdheid niet overeenkomstig het voorschrift der wet hebben voorgesteld;

Overwegende dat wel is waar in de tweede zinsnede van art. 159 B. Rv. is bepaald, dat erfgenamen aanvankelijk kunnen volstaan met als dilatoire exceptie voor te dragen dat zij nog zijn in termen van beraad, doch dat deze wetsbepaling in verband staat met de eerste zinsnede van dit artikel, en, blijkens het woord „niettemin", eene uitzondering maakt op den in de eerste zinsnede gestelden regel, zoodat de bedoelde exceptie afzonderlijk kan worden voorgesteld, maar hierdoor niet is gederogeerd aan het beginsel, dat de onbevoegdheid uit hoofde van den persoon des verweerders alle andere weren van regten moet voorafgaan.

Overwegende, dat, de excipienten niet ontvankelijk zijnde in de door hen voorgedragene exceptie, het overbodig is te onderzoeken of die exceptie gegrond is enz."

De aangesproken erfgenaam kan dus door de exceptie van art. 159 Rv. tempore utili voor te stellen, voorkomen, dat men vonnis tegen hem verkrijge, maar ook alleen daardoor.

Niet anders is het met de tenuitvoerlegging van tegen zijnen erflater uitgesproken vonnissen. Hij kan

die stuiten door daartegen in verzet te komen. Maar laat hij dit na, dan is het weder evenals in het vorige geval, dan gaat de executie door. Alleen in het zeldzame geval dat hij van de tenuitvoerlegging geen kennis draagt, kan hij later de vernietiging daarvan vragen, omdat zij gedurende den tijd van het beraad had moeten geschorst zijn. Dan toch heeft hij niet berust of vrijwillig de hoedanigheid van erfgenaam aangenomen.

Bij dit artikel moeten wij tevens de gewichtige kwestie der proceskosten bespreken.

In geen der artikelen, handelende over het recht van beraad en het voorrecht van boedelbeschrijving, is daarover iets te vinden. Onze wetgever heeft het dan ook niet behandeld. De Fransche wetgever daarentegen heeft daarover wel bepalingen gemaakt in de artt. 797 en 799 C. N.

Art. 797 zegt: „Si l'héritier renonce lorsque les délais sont expirés ou avant, les frais par lui faits légitimement jusqu'a cette époque sont à la charge de la succession."

Op dit artikel teekent Duranton het volgende aan:

„Ce n'est pas seulement lorsqu'il renonce à l'expiration des délais ou avant, comme semble le dire l'art. 797, que les frais par lui faits légitimement restent à la charge de la succession; ils y restent également quoiqu'il ne renonce pas, si d'ailleurs il a su con-

server le bénéfice d'inventaire; l'art. 797 doit en effêt être entendu dans un sens explicatif, et non dans un sens restrictif".

De erfgenaam draagt dus niet de kosten, die gedurende den termijn van beraad kunnen gemaakt zijn, wanneer hij verwerpt of onder beneficie aanvaardt, en wanneer de kosten volgens de wet gemaakt zijn. Uit de artt. 802 en 810 C. N. blijkt, dat art. 797 eigenlijk nog zou moeten zijn aangevuld met de woorden: s'il renonce ou *s'il accepte sous bénéfice d'inventaire.*

Wat de zin is der woorden „lorsque les délais sont expirés", blijkt uit Pothier [1]). Volgens dezen wil de wet, die hem blijkbaar gevolgd heeft, alleen ten laste der nalatenschap die kosten brengen, welke vóór den afloop der termijnen gemaakt zijn. Dit wil niet zeggen, dat de erfgenaam ook na den afloop der termijnen niet zou kunnen verwerpen, maar in dat geval zou die verwerping hem niet bevrijden van de betaling der kosten, te zijnen laste gemaakt na het verstrijken der termijnen. Hij zou van die kosten alleen bevrijd kunnen blijven, indien hij terstond op den ingestelden eisch antwoordde in hoedanigheid van beneficiairen erfgenaam.

De kosten, vermeld in art. 797, omvatten niet alleen

---

[1]) Des successions, Chap. III Sect. V.

de door den erfgenaam gemaakte, om b. v. zijn dilatoire exceptie voor te dragen, maar ook de tegen hem gemaakte. Daarbij moet echter worden opgemerkt, dat alleen de wettig gemaakte kosten, ten laste der nalatenschap kunnen gebracht worden, en dat derhalve ten laste van den erfgenaam komen de kosten die het gevolg zijn van zijn schuld of nalatigheid, b. v. wanneer hij zich bij verstek heeft laten veroordeelen en daarna in verzet is gekomen.

Eindelijk moet nog herinnerd worden, dat, wanneer gezegd wordt, dat de kosten ten laste der nalatenschap komen, daarmeê alleen bedoeld wordt dat die kosten niet persoonlijk gedragen worden door den erfgenaam, die verwerpt of onder beneficie aanvaardt, maar dat daaruit niet volgt dat zij niet ten laste van den eischer zouden komen, ingeval deze in zijnen eisch niet ontvankelijk wordt verklaard.

Art. 799 C. N. bepaalt het volgende:

„Les frais de poursuite dans le cas de l'art. précédent (inhoudende: „Après l'expiration des délais ci-dessus, l'héritier en cas de poursuite dirigée contre lui, peut demander un nouveau délai, que le tribunal saisi de la contestation accorde ou refuse suivant les circonstances") sont à la charge de la succession, si l'héritier justifie ou qu'il n'avait pas eu connaissance du décès, ou que les délais ont été insuffisants, soit à raison de la situation des biens, soit à raison des contestations

survenues; s'il n'en justifie pas, les frais restent à sa charge personnelle".

De macht van de rechtbank om den erfgenaam van de kosten te bevrijden is derhalve minder onbeperkt dan om den termijn te verlengen.

Deze nieuwe termijn heeft niet geheel hetzelfde effekt als de door de wet verleende, omdat de erfgenaam bewijs moet leveren, om van de kosten bevrijd te zijn.

„Prévoyant, zegt Chabot, que les tribunaux pourraient accorder des délais dans des circonstances favorables, quoique la nécessité n'en fut pas rigoureusement démontrée, le législateur a voulu que du moins la crainte de supporter les frais de poursuite empêchat les héritiers de recourir sans une nécessité réelle à des voies dilatoires qui sont toujours très préjudiciables aux créanciers".

Gelden deze regelen nu ook bij ons niettegenstaande de wet zwijgt?

Diephuis [1]) stelt in de eerste plaats de vraag, hoe omtrent de kosten beslist moet worden tusschen den erfgenaam die zich wil beraden, en dengene die tegen hem eene vordering heeft ingesteld.

Niettegenstaande de ter griffie afgelegde verklaring is deze, gelijk wij gezien hebben, daartoe bevoegd [2]).

---

[1]) V n°. 103.

[2]) Anders was het in het Rom. recht, waar het verboden was gedu-

Hij kan ook niet gezegd worden, bij het vonnis, waarbij de dilatoire exceptie van den erfgenaam wordt aangenomen, in het ongelijk te zijn gesteld, en kan derhalve daarbij niet in de kosten worden verwezen.

Maar ook de erfgenaam, die ter griffie de verklaring heeft afgelegd dat hij zich wil beraden, en die daarop zijne dilatoire exceptie grondt, kan daarin niet verwezen worden. In dit geval, zegt Diephuis, zal dus de uitspraak over de kosten noodzakelijk moeten worden voorbehouden, totdat later op de vordering zelve zal worden uitspraak gedaan. De mogelijkheid dat de erfgenaam later, wanneer hij die hoedanigheid heeft aanvaard, vrijwillig aan de tegen hem ingestelde vordering voldoet, en dus de voortzetting van het geding noodeloos maakt, kan hiertegen geen bezwaar opleveren, omdat de partijen zich in dat geval over de kosten over en weêr zullen moeten verstaan, of, zoo zij dit niet kunnen, daarom noodwendig de zaak andermaal aan 's rechters beslissing zullen moeten onderwerpen.

Of de rechtsvordering ingesteld is binnen de vier maanden na den dag, waarop de verklaring ter griffie is afgelegd, dan wel of dit geschiedt binnen den verlengden termijn, door de rechtbank aan den erfgenaam toegekend, maakt geen verschil.

---

rende den termijn tegen den erfgenaam eenen eisch in te stellen „Lex. 22 § 11 C. de j. d.: nulla erit licentia eos vel inquietare vel ad judicium vocare".

De rechten van den erfgenaam en dengene die eene vordering tegen hem instelt, gelijk ook hunne wederkeerige betrekking, zijn toch gedurende dezen verlengden termijn volkomen dezelfde die zij gedurende den wettelijken termijn waren. De erfgenaam bleef daardoor in zijn recht om nog de dilatoire exceptie voor te dragen.

Zelfs wanneer de rechtsvordering tegen den erfgenaam wordt ingesteld vóórdat deze ter griffie heeft verklaard zich te willen beraden, en daarna door hem zoodanige verklaring wordt afgelegd en de dilatoire exceptie voorgedragen, is Prof. Diephuis van oordeel, dat nog hetzelfde moet worden aangenomen, natuurlijk in de veronderstelling, dat de erfgenaam noch uitdrukkelijk noch stilzwijgend heeft aanvaard. Dat de schuldeischers of legatarissen in dezen stand der zaak eene vordering tegen hem konden instellen, spreekt van zelf; maar ook de erfgenaam is hier volkomen in zijn recht en wordt dus bij de aanneming zijner dilatoire exceptie in geen opzicht in het ongelijk gesteld. Wel zou men kunnen beweren, dat hij, door vroeger zijne verklaring ter griffie af te leggen, wellicht de rechtsvordering had kunnen voorkomen, doordien daardoor de eischer had kunnen weten dat hem eene dilatoire exceptie zou worden tegengeworpen; men zou dus kunnen zeggen dat zijne nalatigheid oorzaak van het geding is geweest en hij daarom de daardoor veroorzaakte kosten zou moeten dragen.

Hier staat echter tegenover dat, daar de wet geenen termijn heeft bepaald, binnen welken de erfgenaam die verklaring ter griffie moet afleggen, hij ook niet gezegd kan worden in gebreke of nalatig te zijn, wanneer hij eenen geruimen tijd daarvoor heeft laten verloopen; hij was ook daarin in zijn recht, en kan dus deswege niet aansprakelijk zijn.

Wanneer men den erfgenaam en dengene die hem in rechten heeft geroepen, beschouwt in betrekking tot de nalatenschap, dan kan de vraag omtrent de kosten alleen te pas komen in geval van verwerping door eerstgenoemden, hetzij hij aanstonds op de ingestelde vordering verklaart, dat hij verworpen heeft, hetzij hij dit eerst doet, na eerst van de dilatoire exceptie en het recht van beraad te hebben gebruik gemaakt. Indien in deze gevallen de erfgenaam zonder eenige schuld is, zoodat hem niets ten laste gelegd kan worden, zoo zullen de kosten ten laste der nalatenschap moeten komen. Onze wetgever heeft wel zoodanige bepaling niet uit art. 797 C. N. overgenomen, maar het schijnt mij, zegt Diephuis, in den aard der zaak te liggen, daar aan den eenen kant de eischer in dezen niet kan benadeeld worden door eene verwerping van den geroepen erfgenaam, en aan den anderen kant ook de zich beradende erfgenaam in zijn recht was, met eerst de dilatoire exceptie op te werpen en daarna de erfenis te verwerpen, terwijl hij ten gevolge van die verwerping geen erfgenaam

is, en alleen als werkelijk erfgenaam in de kosten verwezen kan worden. Hierbij komt nog, dat, waar een erfgenaam in rechten wordt geroepen, hij dit wordt als vertegenwoordiger der nalatenschap; hierom moeten de kosten, die hij zonder eenige schuld van zijnen kant veroorzaakt heeft, ook door die nalatenschap gedragen worden, wanneer hij later zijn vroeger bestaande wettelijke betrekking tot die nalatenschap laat varen".

Met deze zienswijze van Prof. Diephuis is in strijd een vonnis der arr. rechtbank te Groningen van 25 Maart 1842 [1]) waarbij werd uitgemaakt, dat in het door Diephuis bedoelde geval, de kosten niet komen ten laste der nalatenschap. De kwestie, zooals zij ons in het „Regtsgeleerd Bijblad" wordt medegedeeld, was deze:

Borgen, welke het door eene principale debitrice verschuldigde aan den schuldeischer betaald hadden, lieten, tot terugbekoming van dat betaalde, op eene aan de erfgenamen der principale debitrice opgekomen nalatenschap, onder de executeuren, beslag leggen, en dagvaardden die erfgenamen tot van waarde verklaring van het arrest en betaling van het verschuldigde. Na deze dagvaarding werd door de gedaagden, bij eene verklaring ter griffie, de nalatenschap der principale debitrice, die hun moeder was, verworpen;

---

[1]) R. Bijbl. IV 1842 bl. 408.

en vervolgens, op grond dier verwerping en hunner hierop gegronde ongehoudenheid om de schulden hunner moeder te betalen, geconcludeerd tot niet-ontvankelijkheid der eischers en tot opheffing van het arrest.

Voor den eischer werd beweerd, dat de nalatenschap door of namens de erfgenamen was aanvaard, en dat, in welken zin hierover mocht worden uitspraak gedaan, de kosten tot aan de verwerping in allen gevalle ten laste der gedaagden moesten komen, waartoe men zich beriep op het gezag van Merlin. Répert. V. Succession, Sect. I § 5 n°. 1.

De rechtbank stelde den eischer gedeeltelijk in het gelijk, en nam zijn stelsel betrekkelijk de kosten tot aan de verwerping gemaakt geheel over. Daaromtrent overwoog zij: dat, vermits wettige erfgenamen van rechtswege in het bezit der goederen, rechten en actiën van den erflater treden, onder verplichting om al de lasten der nalatenschap te voldoen, de repudiatie niet wordt gepresumeerd, en de gedaagden ook eerst na de dagvaarding de nalatenschap hunner moeder verworpen hebben, de eischers te recht ten laste der gedaagden het penning-arrest hebben bestierd en hen dientengevolge in den gerigte geroepen, al waarom de kosten tot aan den dag der verwerping door de gezamenlijke gedaagden moeten gedragen worden; enz.

Ik houd deze beslissing voor volkomen juist. In

het stelsel van Prof. Diephuis moet men aannemen, dat het voorstellen der exceptie, dat de erfgenaam is in termen van beraad, in het belang der nalatenschap geschiedt.

Hoe nu is dit mogelijk?

De erfgenaam toch stelt deze niet voor, als vertegenwoordiger der nalatenschap, hij zegt juist: „misschien wil ik niets met haar te maken hebben"; men zou kunnen zeggen, dat deze kosten even weinig op rekening der nalatenschap moeten komen als de reiskosten, die hij gemaakt heeft om te zien of de goederen hem aanstaan. Hij heeft die exceptie in zijn eigen belang voorgesteld om af te wachten hoe het resultaat van zijn onderzoek zal zijn.

Men moet, dunkt mij, onderscheid maken tusschen de kosten in eigen belang, in het belang van den later geroepen erfgenaam en in het belang der schuldeischers gemaakt.

De kosten van het beraad, van de aflegging der verklaring ter griffie en het voorstellen der exceptie zijn zuiver in het belang van den erfgenaam; hij had dadelijk onder het voorrecht van boedelbeschrijving kunnen aanvaarden en den boedel ter bereddering aan de schuldeischers kunnen overlaten. Misschien kan men beweren, dat zijn beraad in het belang der schuldeischers is, wanneer namelijk de erfenis juist toereikende is, en hij haar toch aanneemt, dan is het een voordeel der schuldeischers, dat zij volledige betaling ontvangen,

omdat dan de groote beredderingskosten niet voorkomen, die bij de aanvaarding onder voorrecht van boedelbeschrijving zich voordoen.

De kosten van het beraad zijn nooit ten voordeele van de erfgenamen in den volgenden graad, wel die van de verwerping, daar zij hierdoor tot den boedel komen, deze moeten dus stellig te hunnen laste komen, daar zij het zijn die er voordeel uit hebben, al zijn die kosten ook te hunnen behoeve gemaakt.

Dat de kosten van beraad ten laste der erfenis komen, is (vooral bij de testamentaire erfopvolging) misschien daaruit te verdedigen, dat de erfgenaam ze met den wil van den erflater maakt; deze had misschien gaarne dat de genoemde erfgenaam de erfenis aan zou nemen, en daar hij niet kan verlangen dat de erfgenaam haar zoo maar blindelings aanneemt, maakt de erfgenaam de kosten in het belang van den overledene.

Wil men de kosten, die de schuldeischers gemaakt hebben, op rekening der nalatenschap brengen, zooals de Fransche schrijvers willen, dan zullen wij moeten zeggen: het is billijker dat de schade hem treft wiens schuld het zijn kan, dan hem wiens schuld het niet kan zijn.

Wanneer de overledene betaald heeft, b. v. reeds opeischbare schulden, dan hadden de schuldeischers niet behoeven te eischen; dan is het de schuld van den erflater die nog in de erfenis tot de aanvaarding doorleeft. Hiertegen kan men echter weder zeggen,

dat de schuldeischers binnen het jaar collectief hadden moeten dagvaarden, dan hadden zij nooit vergeefsche kosten gemaakt.

Wanneer de erfgenaam de exceptie heeft voorgesteld, dan kan de schuldeischer daarin berusten, zoodat daarover geene uitspraak noodig is; heeft de schuldeischer daarin niet berust, dan moet hij de kosten van het vonnis, hetwelk de exceptie toestaat, dragen, omdat zijne niet berusting deze kosten noodig maakte.

In de Opm. en Med. van Oudeman en Diephuis [1]) behandelde de heer S. M. de twee volgende vragen:

Heeft de schuldeischer van eenen overledene slechts recht van aanspraak tegen de erfgenamen die de nalatenschap aanvaard hebben?

Wie behoort in de kosten veroordeeld te worden, wanneer de erfgenamen eerst na de dagvaarding de erfenis verwerpen?

De rechtbank van Nijmegen had bij vonnis van 22 Mei 1846 [2]) beslist, dat de erfgenaam, zoolang hij niet aanvaard heeft, niet kan worden aangesproken, vooral omdat art 1146 B. W. bepaalt, dat de erfgenamen, die eene erfenis aanvaard hebben, in de betaling der schulden moeten dragen, dus niet die zich beraden. Hiertegen komt Mr. S. M. op, daar de geroepene erfgenaam door de saisine in de rechten

---

[1]) II bl. 209.

[2]) W. v. h. R. n°. 726.

des overledenen getreden is, en eerst door den afstand de hoedanigheid van erfgenaam (met terugwerking) verliest.

Hij zegt op bl. 214:

„De plaatsing van art. 1146 B. W. onder den titel van boedelscheiding doet ook denken, dat de wetgever hier alleen heeft willen opgeven de verplichtingen der erfgenamen die aanvaard hebben, zonder dat hier eenige gevolgtrekking kan afgeleid worden tot de erfgenamen die nog niet aanvaard hebben, en wel bepaaldelijk zonder met die bepaling te kennen te willen geven, dat de schuldeischers der nalatenschap de erfgenamen, die nog niet aanvaard hebben, niet tot de betaling der schulden kunnen aanspreken."

En later op bl. 219:

„Zijn echter de krachten der nalatenschap niet toereikende tot goedmaking der kosten, dan eerst meenen wij, dat de eischer dezelve alleen behoort te dragen, omdat hij het altijd is, die de instantie begonnen is en nu ook de gevolgen daarvan behoort te dragen."

Zooals wij gezien hebben luidt art. 1072 al. 2:

„Hij is verplicht evenals een goed huisvader voor het behoud der goederen van de nalatenschap zorg te dragen."

De erfgenaam is gedurende den tijd van beraad niet meer dan bewaarder der nalatenschap, noch eigenaar dus noch civiel bezitter, maar bewaker,

custos. Juist daarom legt de wet hem geen andere zorg op dan om als een goed huisvader voor het behoud der goederen te zorgen.

Maar hij beheert ze tevens, en daarom, al heeft hij ook niet het recht om over de goederen der nalatenschap te beschikken, is hij toch bevoegd tot al die daden die uit het recht van beheer voortvloeien.

Volgens art. 1095 B. W. worden al hetgeen tot de begrafenis betrekking heeft, de daden dienende alleen tot bewaring, alsook die welke strekken om op de nalatenschap toezicht te houden of dezelve bij voorraad te beheeren, niet gerekend daden te zijn welke eene stilzwijgende aanvaarding kenschetsen.

De erfgenaam die zich beraadt mag dus natuurlijk ook al die daden verrichten.

Juist omdat zij geene stilzwijgende aanvaarding zijn, en toch tot het beheer behooren, is hij er toe bevoegd.

Volgens art. 1073 B. W. is hij bevoegd al die daden te verrichten die geen uitstel dulden.

Het komt mij voor dat deze woorden niet volkomen juist zijn. Het vorige artikel legt hem de zorg van een goed huisvader op, bij de zorg voor het behoud van het goed, maar die zorg omvat het beheer, en het beheer op zijne beurt den plicht om te doen wat geen uitstel gedoogt. In plaats van hem daartoe bevoegd te verklaren, had de wet hem er toe moeten verplichten.

Maar het is de vraag, of de zorg van een goed huisvader, die de wet hem oplegt, niet te ver gaat. Eene vergelijking met art. 804 van den Code geeft ons reden deze vraag bevestigend te beantwoorden. Dit artikel zegt van den beneficiairen erfgenaam, „qu'il n'est tenu que des fantes graves dans l'administration dont il est chargé". Mij dunkt, deze bepaling moest ook voor den zich beradenden erfgenaam gelden, want hij, die in het geheel nog niet aan schuldeischers gebonden is, moet toch zeker voor hen geen grootere zorgvuldigheid in acht nemen, dan hij die ten bedrage der nalatenschap aansprakelijk is.

Chabot zegt van art. 804:

„La raison est que l'héritier bénéficiaire, qui est appelé par la loi à succéder, ne doit aux affaires de la succession que les mêmes soins qu'il a continué d'apporter à ses propres affaires, puisque les affaires de la succession sont ses propres affaires. On peut le comparer à un administrateur étranger, qui par là même qu'il entreprend volontairement la gestion des affaires d'autrui, s'engage à y apporter tous les soins possibles et qui en conséquence doit être tenu des fautes légères."

Mijns inziens is de erfgenaam die zich beraadt niet strenger te behandelen dan de beneficiaire.

Wat er van zij, onze wet, ofschoon dan den erfgenaam verbiedende om gedurende zijn beraad te beschikken over de goederen der nalatenschap, op

welke wijze dan ook, geeft hem de bevoegdheid of liever den plicht om, hetzij dan zonder hetzij met verlof des rechters, al zulke daden te verrichten die geen uitstel lijden.

Ware dit verboden, dan zou de nalatenschap daarvan de kwade gevolgen ondervinden, en door het rechterlijk verlof is een waarborg gegeven, dat, de erfgenaam niet dan wanneer het zeer noodzakelijk is, daartoe zal overgaan. De daden waarvan dit artikel spreekt, zijn alleen dezulke die niet tot het behoud der goederen behooren, al behooren zij ook tot het beheer, en die als zoodanig niet liggen in den kring der bevoegdheid die de erfgenaam heeft door zichzelven uit kracht der wet.

Dat onder het woord „voorwerpen" in dit artikel moet gedacht worden aan roerende goederen, toont ons art. 700 B. Rv. waar met uitdrukkelijke verwijzing naar art. 1073 B. W. gesproken wordt van de magtiging tot verkoop van roerende goederen tot de nalatenschap behoorende.

Goederen, die niet kunnen worden bewaard, zijn, volgens Diephuis [1]), waren en koopmanschappen en andere die lichtelijk aan bederf onderhevig zijn en welker verkoop voor de nalatenschap voordeelig is.

Maar wat beteekent in dit artikel de uitdrukking: „voorwerpen welke niet behoeven te worden bewaard"?

---

1) t. a. p. no. 111.

Daarover loopen de meeningen uiteen. Diephuis [1]) zegt hiervan:

„Minder bepaald en, mag men zeggen, om hare onbepaaldheid tamelijk vreemd, is de uitdrukking van voorwerpen welke niet behoeven te worden bewaard. Er zullen in den regel weinige of geene voorwerpen in den boedel aanwezig zijn, die niet geacht kunnen worden in dezen term te vallen en welker bewaring gezegd kan worden noodzakelijk te zijn.

Meer juist sprak art. 796 C. N. van „objets susceptibles de périr ou dispendieux à conserver", en de bevoegdheid om ook laatstgenoemde met rechterlijk verlof te verkoopen is inderdaad met recht en in het belang der nalatenschap verleend. Oudeman spreekt bij de behandeling van art. 700 B. Rv., met het oog op die Fransche bepaling, van voorwerpen welke niet behoeven bewaard te worden en welker bewaring met groote kosten gepaard zou gaan, zoo dat het in het belang van den boedel is, deze niet in natura te houden."

Het komt mij dan ook aannemelijk voor, dat de wetgever, hoewel hij zich ongelukkig heeft uitgedrukt, werkelijk zoo iets heeft bedoeld, en ik geloof dat de rechter, zonder wiens verlof de verkoop geen plaats kan hebben, maar die niet gezegd wordt tot den verkoop der genoemde goederen zijn verlof ook

---

1) v. no. 112.

werkelijk in elk geval te moeten verleenen, overeenkomstig den geest der wet zal handelen, door het verlof te weigeren tot den verkoop van voorwerpen, die wel niet behoeven bewaard te worden, maar toch zeer gevoegelijk en zonder bezwaar of kosten bewaard kunnen worden."

Prof. Opzoomer is het met die uitlegging niet eens. Hij zegt [1]):

„Men heeft zwarigheid gevonden in de vraag, welke goederen het zijn die niet behoeven bewaard te worden, en de uitdrukking minder bepaald en om hare onbepaaldheid tamelijk vreemd genoemd. Het scheen, alsof bij geen der voorwerpen, in den boedel aanwezig, die benaming noodzakelijk kon zijn. Als oneindig juister werd art. 796 C. N. geroemd, waar sprake was van „objets dispendieux à conserver," en men zag geen ander redmiddel dan daarin, dat in de woorden van ons artikel met geweld dezelfde zin werd gelegd, dien de Fransche woorden hadden.

Het komt mij voor dat men tot zulk eenen geweldigen maatregel geen recht heeft. Onze wetgever kon in de vertaling van het Fransche „objets susceptibles de dépérir ou dispendieux à conserver" geen moeite vinden. Het zijn voorwerpen wier bewaring, óf onmogelijk óf althans zeer kostbaar is.

---

1) t. a. p. bl. 400.

Nu hij in plaats van die vertaling een geheel andere uitdrukking koos, is het ons ongeoorloofd hem dezelfde bedoeling toe te schrijven, zoolang een andere uitlegging mogelijk is. En wat belet ons hier aan goederen te denken, die het onderwerp uitmaken eener verbindtenis om iets te geven (obligatio quae in dando consistit)?

Zij behooren in natura, niet slechts in hunne waarde, bewaard te worden, en de erfgenaam moet het recht om ze te verkoopen eerst dan hebben, wanneer hij de nalatenschap onder het voorrecht van boedelbeschrijving beeft aanvaard, en het er dus op aankomt de waarde te kennen van hetgeen er in den boedel aanwezig is."

Ik geloof dat deze redeneering volkomen overtuigend is.

Eene tweede moeielijkheid in dit artikel veroorzaken de reeds bovenvermelde woorden „mitsgaders om al zulke daden te verrichten die geen uitstel dulden", want wie moet daarover oordeelen of een daad geen uitstel duldt?

Diephuis meent, dat de erfgenaam ook daartoe een rechterlijk verlof noodig heeft, volgens wien ook de rechter zal hebben te beoordeelen of de daden werkelijk geen uitstel lijden. Dit ware misschien ook wel beter geweest, maar, in dit artikel staat het anders te lezen n. m.:

„De erfgenaam is bevoegd om aan den rechter verlof te vragen ten einde ..... te verkoopen .....

mitsgaders om al zulke daden te verrichten die geen uitstel dulden". Het tweede *om* kan, evenals het eerste, alleen met het woord *bevoegd* worden verbonden. [1])

Volgens het laatste lid van dit artikel, zal de wijze van verkoop bij het rechterlijke verlof worden bepaald. De bepaling, die in het eerste ontwerp van art. 700 Rv. voorkwam, dat de verkoop gedaan zou worden door eenen openbaren ambtenaar, nadat zouden hebben plaats gehad de daar bevorens vastgestelde aankondigingen en bekendmakingen voor den verkoop van roerend goed, is later weggelaten.

De rechtbank kan dus nu, naarmate zij het het meest gunstig voor de nalatenschap oordeelt, òf eenen onderhandschen verkoop vergunnen òf eenen openbaren verkoop bevelen. Wat zal het gevolg zijn als de erfgenaam zonder verlof des rechters iets doet?

Volgens Opzoomer [2]), stelt hij zich dan als eigenaar aan, beschikt over de goederen der nalatenschap en aanvaardt ze; hij zal dus zuiver erfgenaam zijn, en het beraad heeft daardoor een einde genomen.

Diephuis [3]) wil echter terecht onderscheid maken tusschen twee gevallen:

1°. Zoo de erfgnaam daden verricht boven en tegen

---

[1]) Opzoomer IV bl. 382.

[2]) IV bl. 382 (4).

[3]) V. no. 115.

zijne bevoegdheid gedurende het beraad, waaruit tevens zijne meening om de erfenis te aanvaarden noodzakelijk blijkt, dan heeft er eene stilzwijgende aanvaarding plaats gehad.

2°. Zoo uit zijne daden die meening niet noodzakelijk blijkt, dan gelooft Diephuis dat de erfgenaam daardoor niet voor goed tot zuiver erfgenaam gemaakt wordt, maar alleen dat hij, ingeval van verwerping, gehouden is kosten, schaden en interessen te vergoeden voor hetgeen hij onbevoegd, en mitsdien onwettig, onrechtmatig heeft verricht. Hij zal dan zoowel verplichtingen hebben tegenover de nalatenschap als tegenover derden, die door te goeder trouw met hem te handelen schade hebben geleden.

Volgens art. 1074 B. W. kan de rechter, op verzoek der belanghebbende partijen, alzoodanige maatregelen voorschrijven, welke hij mocht noodig achten, zoowel tot behoud van de goederen der nalatenschap, als van de belangen van derden.

Men vroeg (1823), of verjaring krachtens dit artikel kon worden opgeschort.

Dit artikel, antwoordde de Regeering, strekt onder anderen juist om verjaring te kunnen voorkomen. [1])

De vraag is, hoe hier de verjaring zal gestuit worden?

Om den zich beradenden erfgenaam te dagvaarden

[1]) Voorduin IV bl. 240.

of hem eene sommatie te zenden, daarvoor is geene machtiging des rechters noodig; zoo de erfgenaam, gedagvaard of gesommeerd, aanvaardt, dan heeft het exploit het gewenschte gevolg, maar hoe wanneer hij afstand doet?

In dit geval is er niets geschied om de verjaring te stuiten. Volgens art. 2016 B. W. moeten namelijk de handelingen gericht zijn tegen hem, wien men beletten wil de verjaring te verkrijgen, zij werkt dus niet tegen den na hem geroepen erfgenaam; dus moet de rechter machtiging geven om den erfgenaam als zoodanig te dagvaarden of te sommeren; de collectieve dagvaarding der erfgenamen kan slechts gedurende één jaar na het overlijden geschieden [1]), en dus is mijns inziens de dagvaarding na het jaar onmogelijk.

Art. 4 n°. 7 Rv. is hier ook niet van toepassing, en zoo schijnt mij hier eene gaping te zijn.

Al wil men beweren dat de zich beradende erfgenaam geen aanspraak op de erfenis maakt — alles is nog hangende — dan is de erfenis toch niet onbeheerd, en kan de benoeming van eenen curator nog niet gevraagd worden over eene nalatenschap, welke de bekende erfgenaam nog niet heeft verworpen.

De rechter kan dus, volgens dit artikel, allerlei maatregelen gelasten, die hij noodig acht, maar alleen op verzoek der belanghebbende partijen, die aan den

---

[1]) Art. 4 n°. 6 Rv.

rechter het noodzakelijke dier maatregelen zullen moeten aantoonen.

Tot die maatregelen behooren o. a. verzegeling, benoeming van bewindvoerders en andere die de wetgever niet nader kon omschrijven. Daartoe behoort niet eene vergunning om goederen te verkoopen en schulden te voldoen, hetgeen veel verder zou gaan dan eenige maatregel, die tot het behoud van ieders rechten noodig zou kunnen zijn, en veeleer, als tot de liquidatie des boedels behoorende, in strijd is met het begrip van beraad waarop nog altijd eene aanvaarding of verwerping behoort te kunnen volgen, zooals beslist is door de arr. Rechtb. te Amsterdam 29 Sept. 1869 [1]).

Volgens art. 1075 B. W. kan de erfgenaam, na verloop van den termijn bij art. 1071 bepaald, worden genoodzaakt de nalatenschap te verwerpen of te aanvaarden, hetzij zuiver hetzij onder het voorrecht van boedelbeschrijving. In het laatste geval moet daarvan eene verklaring worden afgelegd op dezelfde wijze als bij art. 1070 is vastgesteld.

De dwang, die het artikel bedoelt, wordt uitgeoefend door belanghebbenden, waaronder begrepen zijn: medeerfgenamen, legatarissen, schuldeischers, en geschiedt door middel van eene dagvaarding tot

1) W. 3175.

boedelscheiding, uitkeering van legaten, voldoening van schulden, waarop dan de erfgenaam zich moet verklaren of hij de erfenis verwerpt of aanvaardt, hetzij zuiver hetzij onder het voorrecht van boedelbeschrijving.

Zonder zoodanige verklaring wordt hij niet door het enkel verloopen van den termijn aangemerkt als aanvaard te hebben, gelijk beslist is bij het zooeven gemelde vonnis.

Alleen leert Diephuis [1]) dat, wanneer de erfgenaam op den ingestelden eisch niet verschijnt maar verstek laat gaan, hij als efgenaam veroordeeld kan worden, omdat hij, bij gebreke van verwerping, als zoodanig beschouwd moet worden, behoudens in dit geval zijn recht om tegen het vonnis in verzet te komen, en om in het daardoor hernieuwde geding de vernietiging der veroordeeling te vragen op grond eener gedane verwerping.

Ten slotte meen ik te moeten opmerken, dat de wetgever te veel voor de erfgenamen en te weinig voor de schuldeischers heeft gezorgd: hij had moeten bepalen, dat, wanneer de eerst geroepen erfgenaam, na beraad, de erfenis heeft verworpen, de schuldeischers zullen gerechtigd zijn de benoeming van eenen curator te provoceren en tot boedelverkoop over te gaan.

1) V. no. 119.

STELLINGEN.

STELLINGEN.

I.

Ten onrechte beweert Marezoll (Archiv für die civilistische Praxis VIII 268), dat de geroepene erfgenaam, die geen spatium deliberandi heeft gevraagd, na drie maanden niet meer kan verwerpen.

II.

Onaannemelijk is het gevoelen van Thibaut (Versüche über einzelne Theile der Theorie des Rechts II, bl. 175), dat de geroepene erfgenaam niet meer na verloop van het jaar de erfenis kan aanvaarden.

III.

De woorden in art. 1071 B. W. „ten einde den boedel te doen beschrijven" zijn overtollig.

IV.

Wanneer de vrouw met machtiging haars mans goederen heeft verkocht, die zij meende, dat haar

persoonlijk toebehoorden, welke echter wegens niet nakoming van art. 205 B. W. in de gemeenschap zijn gebleven, kan deze vervreemding niet betwist worden.

V.

Wanneer door toedoen des schuldeischers ééne der alternatief verschuldigde zaken vergaan is en de schuldenaar de keuze had, zal de verbindtenis niet vervallen.

VI.

De moeder, welke van de voogdij harer kinderen heeft afgezien, verliest het recht niet eenen voogd over hen te benoemen.

VII.

Het verbod vastgesteld in art. 951 2° lid B. W. vervalt door de verjaring vastgesteld in art. 472 B. W.

VIII.

Art. 595 B. W. handelt alleen van dien minderjarige die den toeeigeningswil kan hebben.

IX.

De schuldenaar, aan wien surseance van betaling is verleend, is onbevoegd in rechten op te treden

zonder machtiging der aan hem toegevoegde bewindvoerders.

X.

Hij die op eigen naam voor vreemde rekening zonder provisie daden van koophandel verricht, is niet als commissionair aan te merken.

XI.

Het bouwen van huizen met het doel om die weêr te verkoopen, is geen daad van koophandel.

XII.

De commissionair aan wien talons worden toegezonden ter inwisseling van nieuwe couponbladen, heeft deze niet ter nadere beschikking in den zin van art. 80 W. v. K. ontvangen.

XIII.

De uitspraken der Hoven, Rechtbanken en Kantonrechters aangaande de toelating om kosteloos te procederen, zijn niet onderworpen aan cassatie.

XIV.

Tot de in art. 771 B. Rv. bedoelde rekenplichtigen, die nalatig zijn in het doen van rekening, behooren niet alleen diegene welke geen rekening

aanbieden, maar ook allen wier rekening niet wordt goedgekeurd en die dan in gebreke blijven krachtens art. 782 B. Rv. tot opneming en sluiting te ageren.

XV.

Wanneer men gestoord wordt in de uitvoering van het voornemen om een ledige geldbus die men dacht geld te bevatten, open te breken, ten einde zich dat vermeende geld toe te eigenen, is men niet schuldig aan poging tot diefstal.

XVI.

Het met eenen valschen naam onderteekenen van het in de gevangenissen gehouden wordende signalementsregister, stelt niet daar, valschheid in openbaar geschrift.

XVII.

Bij bedelarij of landlooperij levert de vroegere veroordeeling terzelfder zake geene verzwarende omstandigheid op in den zin van art. 203 W. Strfv. 1e gedeelte.

XVIII.

De rechter is niet bevoegd het door het O. M. tegen den niet verschenen beklaagde gevraagde verstek te weigeren, op grond dat niet zou zijn in acht genomen de bij art. 225 W. Strfv. voorgeschreven termijn.

XIX.

De moeder van haar niet door den vader erkend natuurlijk kind, is niet verplicht tot het doen der in art. 18 der militiewet bedoelde aangifte bij ongesteldheid of afwezigheid van den militieplichtige.

XX.

Dispensatie van een Kon. besluit, bevattende een algem. maatregel van inwendig bestuur, kan alleen verleend worden door een Kon. besluit, de Raad van State gehoord zijnde.

XXI.

Wanneer de Commissaris des Konings in de provincie krachtens art. 127 der gemeentewet een besluit heeft genomen, hetwelk, indien het van den gemeenteraad uitging, de goedkeuring der Gedep. Staten behoefde, dan is dat besluit evenzeer aan die goedkeuring onderworpen.

XXII.

Onder bezoldigd staatsambt in de Grondwet heeft men te verstaan elk ambt door den Staat opgedragen, onverschillig door wien de bezoldiging geschiedt.